

Avdeling for helseledelse og helseøkonomi

Universitetet i Oslo

Skoleeksamen torsdag 23. mai 2013:

HEXFAC1000 - Examen facultatum del 1 og 2

Tid: 09.00-13.00 (4 timer)

Eksamen er normalt slik at studentene bruker to timer til hvert oppgavesett, men hvor lang tid man vil bruke til hver oppgave blir selvsagt opp til hver enkelt.

Ingen hjelpemidler er tillatt under eksamen.

Sensur faller **torsdag 13. juni**, se oppslag på tavlen ved Avdeling for helseledelse og helseøkonomi, Forskningsveien 3A. Resultatene vil også være tilgjengelige på studentweb.

Sensuren regnes som mottatt av studenten når den blir hengt opp, dersom ikke gyldig fravær kan dokumenteres.

Oppgavesettet består av **4 sider** inkludert denne.

Kandidaten skal levere både originalen og kopien av besvarelsen.

LYKKE TIL!

Det skal besvares to oppgaver i del 1, og to oppgaver i del 2.

For spørsmål om oppgaveteksten, ring Halvor på 90 13 51 54.

Del 1. Vitenskapsteori

Velg en oppgave fra område A og en oppgave fra område B.

Område A. HDM/Logikk

Oppgave 1. Hypotetisk deduktiv metode (HDM)

- a) Redegjør for strukturen i HDM.
- b) Hva er en hjelpehypotese? Hvorfor er hjelpehypoteser viktige i HDM?

b) Ta utgangspunkt i følgende eksempel:

Ved et sykehus var det store konflikter mellom sentralledelsen og overlegene ved de ulike seksjonene. Etter overlegenes mening ble virksomheten organisert på en måte som gjorde at de ansatte ved seksjonene ikke fikk nok tid til hver pasient. Overlegene mente, mer generelt, at kravene til effektivitet og produktivitet gjorde at mange pasienter ble utsatt for uakseptable handlinger (eller mangel på handlinger).

En kommunikasjonskonsulent ved sykehuset fikk i oppdrag å finne ut hvordan konfliktene kunne løses. Han vurderte som en mulighet at konfliktene oppsto fordi legene ikke hadde en god forståelse av budsjettsituasjonen og de økonomiske rammene sentralledelsen måtte forholde seg til. For å undersøke dette nærmere sørget kommunikasjonskonsulenten for at det ble kalt inn til et stort personalmøte hvor sentralledelsen orienterte om den økonomiske og ressursmessige situasjonen sykehuset var i. Kommunikasjonskonsulenten håpet at det ville bli langt færre konflikter etter dette møtet, men det ble det ikke. Tvert i mot, konfliktnivået ble bare høyere.

Kommunikasjonskonsulenten konkluderte skuffet med at konfliktene definitivt ikke hadde oppstått fordi overlegene ikke hadde en god forståelse av budsjettsituasjonen og de økonomiske rammene for sykehusets virksomhet.

Vis hvordan HDM er brukt her? Hva er hovedhypotese og empirisk konsekvens? Bruker kommunikasjonskonsulenten noen hjelpehypoteser? Hvordan vil du kommentere konklusjonen hans?

Oppgave 2. Logikk

- a) Hva vil det si at et argument er logisk gyldig?
- b) Hvordan kan vi gå frem for å finne ut om et argument er logisk gyldig?
- c) Er et argument som er logisk gyldig nødvendigvis holdbart? Begrunn svaret ditt.
- d) Forsøk å formulere et argument som du mener er gyldig men ikke holdbart.

Område B. Modeller/ Kommunikasjon

Oppgave 1. Modeller

- a) Hva er en modell?
- b) Beskriv med dine egne ord den tradisjonelle motsetningen mellom medisinsk rasjonalitet og økonomisk-administrativ rasjonalitet. Forklar hvordan holisme kan forstås som en mellomposisjon.

Oppgave 2. Kommunikasjon

- a) Hvorfor er det viktig at leger og pasienter kommuniserer godt? Begrunn svaret ditt.
- b) Hvordan kan misforståelser og dårlig kommunikasjon typisk oppstå i samtaler mellom leger og pasienter? Forsøk å bruke ett eller flere eksempler for å illustrere poengene dine.

Del 2. Medisinsk etikk/sykdomsbegrepet/helseledelse

Velg en oppgave fra område A og en oppgave fra område B

Område A. Medisinsk etikk/sykdomsbegrepet

Oppgave 1. Medisinsk etikk

- a) Hva er paternalisme?
- b) Diskuter hvordan konsekvensetikere og pliktetikere i tradisjonen fra Kant vil forholde seg til paternalisme overfor pasienter. Bruk gjerne eksempler til å illustrere poengene dine.

Oppgave 2. Sykdomsbegrep

- a) Redegjør for de tre begrepene 'disease', 'illness' og 'sickness', slik de er beskrevet i pensum.
- b) Mener du at det er viktig at helseledere har et avklart forhold til forskjellene mellom de tre begrepene? Begrunn svaret ditt

Område B. Helseledelse og kommunikasjon

Oppgave 1.

- a) Hva er typiske kommunikasjonsutfordringer for helseledere?
- b) Hvordan kan helseledere forsøke å møte utfordringene du har beskrevet under spørsmål a)?

Oppgave 2.

- a) Stadig flere ledere i helsevesenet har en økonomisk-administrativ bakgrunn (og ikke en helsefaglig bakgrunn). Pek på sentrale problemer som lett kan oppstå når disse lederne skal kommunisere med helsearbeidere som jobber direkte mot pasienter.
- b) Bør alle ledere i helsevesenet ha praktisk erfaring fra utøvende pasientarbeid? Begrunn svaret ditt.

Lykke til!